

HALLSIAK

184/76

G.P.A.

3. 400.

In the Supreme Court of South Africa
In die Hooggeregshof van Suid-Afrika

(APPEL DIVISION).
AFDELING).

APPEAL IN CRIMINAL CASE.
APPÈL IN STRAFSAAK.

J Fourie
Appellant.

versus/teen

DIE STAAT
Respondent.

Appellant's Attorney Pro Deo Respondent's Attorney PC (TPI)
Prokureur van Appellant Prokureur van Respondent

011 - 28 3050.

Appellant's Advocate J Strauss Respondent's Advocate H.B. Louwboer
Advokaat van Appellant Advokaat van Respondent

Set down for hearing on 26-11-1976
Op die rol geplaas vir verhoor op

(TPI)

Coram: Rumpff H.R. Janssen et Heide Meyer A.R.B.
11.45 v.m. — 12.45 n.m.

C.E.V.

Word die voamelde appel
afgelees
(Wspreek per
Rumpff H.R.)

[Signature]
Gepreces

J Strauss Adv. 28-11-76
van deen kunnende...

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA

(APPELAFDELING)

In die saak tussen:

JOHN FOURIE

Appellant

en

DIE STAAT

Respondent

CORAM: RUMPFF, HR., JANSEN et HOFMEYR, ARR.

VERHOOR: 4.11.1976.

GELEWER: 15.11.1976.

U I T S P R A A K

RUMPFF, HR. :

Die appellant is deur 'n regter en twee assessore in 'n Rondgaande Hof te Potchefstroom aan moord sonder versagtende omstandighede skuldig bevind en ter dood veroordeel. Hy kom in hoër beroep, teen sy skuldigbevinding en vonnis, met verlof van die verhoorhof. Uit die getuienis blyk dit dat appellant wat tydens sy verhoor oor die dertig jaar was, 'n verhouding gehad het met die oorledene, 'n jong Bantoemeisie, van ongeveer 16 - 17 jaar, oor 'n periode van ongeveer twee jaar. Uit die verhouding

is/.....

is 'n kind gebore. Die verhouding is beëindig en appellant het, volgens oorledene se moeder, Nellie, die betaalde lobola teruggeëis. Van die R70-00 is R40-00 aan hom terugbetaal. Dit skyn duidelik te wees dat hoewel appellant 'n verhouding met 'n ander vrou aangeknoop het, daar nog 'n spanning was tussen hom en die oorledene en haar moeder. Oorledene, wat by haar moeder gewoon het, het aan vallende siekte gely. Wanneer daar tussen oorledene en haar moeder onenigheid ontstaan, het haar moeder haar alleen gelaat om te kalmeer. Op 23 September 1975, in die middag, het Nellie die oorledene vermaan, met harde woorde, om haar kind kos te gee. Die oorledene het na buite gegaan en ongeveer 50 meter vanaf Nellie se huis gaan staan. Nellie het haar nie daaraan gesteur nie. Die oorledene het nie teruggekeer nie en het klaarblyklik verdwyn. Later die aand is sy gevind op die treinspoor tussen Klipdrif en Loopspruit wat op 'n roete Johannesburg-Kaapstad geleë is. Betreklik naby 'n spoorwegoorgang wat van Suid na Oos loop en wat nie 'n hoofpad is nie, is haar kop gevind. Dit het net buite 'n spoorlyn gelê, wat op dwarsleërs en

gruisklippe/....

gruisklippe aangelê is. In 'n westelike rigting het haar liggaam
gelê, omtrent 29 meter van die kop, tussen die spoorstawe, met
wonde, maar haar arms of bene was nie afgesny nie. Op 'n plek
tussen die kop en liggaam, op die gruis tussen die spoorstawe,
is ook 'n groot kol bloed gevind. Aanvanklik is selfmoord vermoed
en ~~sy~~^{is} sy begrawe. Later, op grond o.a. van bewerings wat appel-
lant na bewering self gedoen het, nl. dat hy oorledene gedood
het, is die lyk opgegrawe en hoewel oorledene in 'n gevorderde
staat van ontbinding was, was daar volgens mediese getuienis o.a.
'n punktuurwond van 4 cm diep net voor die linkeroor, wat deur 'n
skerp voorwerp veroorsaak kon gewees het. Hierdie soort wond kan,
volgens die mediese getuienis, 'n dodelike gevolg hê. Appellant
het erken dat hy die betrokke aand met oorledene saam gestap het.
Volgens appellant was oorledene se moeder die oorsaak van die
verwydering tussen oorledene en homself, en in sy hoofgetuienis
het hy soos volg beskryf wat gebeur het:

„Ek het met haar gepraat en vir haar gevra:
,Waarom wil jou moeder nie meer vir my hê nie,
want ons het tog al 'n kind. Waarom hou sy nie
meer van my nie?' En ek het vir haar gesê dat

hierdie/.....

hierdie situasie my nie tevrede stel nie. Sy het toe daarop vir my gesê dat sy kan niks daaraan-doen nie want sy is onder die beheer van haar ouers. Ek het toe die mes uit my persoon geneem en haar toe steek hier waar ek aan u toon.

Hoekom het jy dit gedoen? --- My hart was baie seer gewees.

Toe jy haar klaar gesteek het, wat het toe gebeur? --- Sy het toe teen my geval, en dit het plaasgevind daar op die spoorlyn.

Was dit op die spoorlyn of langs die spoorlyn, waar presies? --- Op die spoorlyn daar is twee spoorlyne wat langs mekaar loop. Toe sy teen my val, het ek toe aan haar gevat en haar daar neergelê en ek het toe gevlug.

Was sy bewusteloos gewees, of wat? --- Ja, sy het geskrik toe ek haar gesteek het en sy het toe haar bewussyn verloor.

Ja, en toe? --- Ek is toe daar weg.

Jy is toe na die huis van Ragel toe? --- Ja.

Ragel getuig toe jy by die huis kom, was daar bloed aan jou klere. --- Ja, die bloed het aan my gekom op die stadium toe die oorledene so teen my geval het."

In kruisondervraging het appellant beweer dat hy die oorledene 'n end gesleep het nadat hy haar gesteek het en op vrae van die verhoorregter het hy gesê dat hy gedink het dat hy haar van die spoorlyn afdra maar toevallig was dit op die spoorlyn. Hy het ook eers gesê dat hy die spoorlyn nie gesien

het/.....

het nie omdat hy geskok was en daarna, omdat dit donker was.

Volgens Nellie, oorledene se moeder, het appellant 'n paar weke na oorledene se dood by haar aangekom en gesê:

„Wat wil julle maak met my kind hier? Bring die kind hier. Wat doen julle nog met die kind hierso, ek het haar ma gedood, nou wat doen julle nog verder met die kind? Ek wil die kind vat.”

Nellie het toe alles aan haar werkgeefster gaan vertel. In kruisondervraging het Nellie verduidelik waarom daar by die Bantoeekommissaris gekla was en appellant verbied was om op die plaas te kom. Sy het die volgende verduidelik:

„Op 'n stadium het beskuldigde my gewaarsku dat ek gaan nog eendag ween, dit maak nie saak wanneer nie maar ek sal eendag ween. Op 'n ander geleentheid het dit gebeur dat beskuldigde gewapen was met 'n mes en hy wou vir die oorledene daarmee steek, en ek het toe vir die oorledene te hulp gesnel en daarin geslaag om die oorledene weg te kry van die beskuldigde. Dit het gebeur toe die beskuldigde 'n ander vrou gehad het, maar nog die verhouding tussen hom en die oorledene wou voortsit. Op die stadium toe ek die oorledene te hulp gesnel het, het die beskuldigde vir die oorledene gewaarsku en gesê: „Ek het jou vandag gemis, ek het jou nie geraak nie, maar anderdag sal ek jou raak’.”

Ragel Sanders was 'n staatsgetuie. Sy het verduidelik dat appellant op die betrokke aand by haar gekom het met

'n bloedbevleekte hemp aan en haar gevra het om dit te was. Sy wou nie omdat sy nie seep gehad het nie. Appellant is weg maar het later die aand teruggekeer met 'n ander kledingstuk en by haar gaan slaap. Die Saterdag daarna het appellant weer by Ragel gekom en haar getuienis oor wat gebeur het, lees soos volg:

„Wat het toe gebeur? --- Ek het vir hom gesê daar is pap, maar daar is nie iets om dit saam te eet nie. Toe het hy aggressief geraak en wou my aanrand. Hy het toe 'n mes te voorskyn gebring en gesê hy sal my doodmaak net soos hy vir Margaret (d.i. oorledene) gedood het. Ek het toe geskrik en gevlug."

Appellant het ontken dat hy met Nellie gepraat het na die oorledene se dood en dat hy Ragel bedreig het, maar die verhoorhof het klaarblyklik in die algemeen die getuienis van Nellie en Ragel aanvaar. Vóór die verhoor is appellant vir observasie verwys en 'n psigiater, 'n Dr. Kramers, het by die verhoor getuienis afgelê vir die appellant, en 'n skriftelike verslag bevestig wat hy opgestel het na aanleiding van sy ondersoek van appellant. Volgens Dr. Kramers het appellant 'n psigopatie persoonlikheid maar hy ly nie aan 'n geestesongesteldheid nie. Dr. Kramers het gekonstateer: „There is evidence of

an/.....

an irresponsible behaviour which has been persistent since before the age of 18. He has been unable to learn from experience. From a psychiatric point of view he is a psychopathic personality".

Dr. Kramer is nie gevra nie omtrent die besonderhede van appellant se aweregse gedrag. Waar hy waarskynlik van bewus was, was die vorige veroordelings van appellant wat aan die einde van die saak, na sy skuldigbevinding sonder versagtende omstandighede, bewys is. Hieruit blyk dat appellant reeds in 1957 aan huisbraak skuldig bevind is. Daarna is hy in 1961 op etlike klagtes van diefstal en een van huisbraak skuldig bevind. In 1962 is hy skuldig bevind aan die neem van 'n motor sonder die eienaar se toestemming. In 1964 is hy skuldig bevind aan strafbare manslag, gepleeg met 'n mes, en in 1967 is hy weer skuldig bevind aan strafbare manslag, ook met 'n mes gepleeg.

In sy uitspraak het die verhoorhof, omtrent wat sou gebeur het, die volgende gesê:

„Ek dink dat dit baie meer waarskynlik is dat die beskuldigde haar aangerand het op so 'n wyse dat sy by die plek waar die groot hoeveelheid bloed gevind is, erg gebloei het en dat hy haar daarna gelaat het

of/.....

of miskien op die spoorlyn geplaas het. Ons sou egter verkies om ons bevinding te baseer op die grondslag dat die beskuldigde moontlik nie meer gedoen het nie as om haar aanvanklik net bewusteloos te maak deur die hou teen die kop en toe willens en wetens op die spoorlyn gelaat het wel wetende dat die trein vroeër of later sou kom en oor haar sou ry."

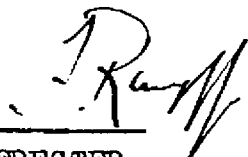
Wat versagting betref, het die verhoorhof bevind dat die psigopatiese persoonlikheid van die appellant, as sodanig, nie as versagting beskou kan word nie en dat, weens die opset wat appellant gehad het, daar ook nie slegs dolus eventualis was nie.

Namens appellant is aangevoer dat die verhoorhof gefouteer het deur appellant aan moord skuldig te bevind en dat appellant slegs skuldig is aan strafbare manslag. Hierdie betoog kan onmoontlik aanvaar word. Wanneer al die getuienis in oënskyn geneem word, het die Staat sonder redelike twyfel bewys dat appellant die opset gehad het om oorledene te dood en dat hyself waarskynlik die oorledene so geplaas het dat haar kop van haar liggaam deur die wiele van 'n trein afgesny sou word. Appellant het erken dat hy bewus was van die feit dat treine op die spoor sou verbygaan kort nadat hy oorledene gestee het. Wat versagtende omstandighede betref, het die verhoorhof ook nie gefouteer deur

te bevind dat die beweerde psigopatiese persoonlikheid nie as versagting kon dien nie. Hierdie hof het by meer as een geleentheid aangedui wanneer 'n psigopatiese toestand wel as versagtende omstandigheid beskou kan word. So 'n toestand verskil geheel en al van die van appellant. Ook die bevinding van die verhoorhof omtrent die opset wat appellant gehad het en wat as dolus directus gekonstrueer kan word, kan na my mening nie aangeveg word nie.

Hoewel applikant self beweer het dat hy tydens die moord onder invloed van drank was, is die ander getuienis wat aangehoor is van so 'n aard dat dit nie kan beskou word dat drank 'n rol by hierdie moord gespeel het nie. In hierdie hof is daar ook nie 'n beroep op drank gedoen nie.

Die appèl word afgewys.

HOOFREGTER.

JANSEN, AR. }
HOFMEYR, AR. } Stem saam